

TÖRTÉNELMI ARCKÉPEK

HISTORICAL PORTRAITS

Varga Miklós

Országos Meteorológiai Szolgálat, 1525 Budapest, Pf. 38. varga.m@met.hu

ALFRED LOTHAR WEGENER

Berlin, 1880.nov. 1 - Grönland, 1930. nov .

Wegenert már gyermekkorában érdekelték a természettudományi kérdések. Gimnáziumi tanulmányai után a berlini, a heidelbergi és az innsbrucki egyetemen tanult fizikát, meteorológiát és csillagászatot. Egyetemistaként rendszeresen járt a berlini Uránia Csillagvizsgálóba dolgozni, és 1904-ben megírta doktori disszertációját csillagászatból. Tanulmányainak befejezése után a fizika és a meteorológia tudománya felé fordult. 1905-ben a Beeskow melletti Aeronautikai Obszervatórium munkatársa lett.

A táviró felfedezése és a transzatlanti vezeték lefektetése új távlatokat nyitott a viharok észlelése és előrejelzése előtt. Wegener aktív hóbálonos volt, és 1906-ban testvérével – aki szintén az Obszervatórium munkatársa volt – rekordot állított fel a leghosszabb (52 órás) ballonos repüléssel. A hosszú repülés megerősítette, hogy a légköri jelenségek megfigyelésére ballonokat és sárkányokat kell használni.

Szerzett tapasztalatai miatt meghívták egy dán Grönland expedícióba, ahol az északi ismeretlen területeket térképezte fel. Visszatérésekor mint neves sarkkutatót és sarki légkör szakértőt üdvözölték, és állást kapott a Marburg-i Egyetemen, mint docens, és meteorológiát, csillagászatot és kozmikus fizikát tanított. Itt írta meg „*A légkör termodinamikája*” c. tankönyvét, amit Németországban használtak is.

A másik téma, amivel foglalkozott, a kontinensek alakjának és helyzetének problémája. 1915-ben írt „*A kontinensek és óceánok eredete*” c. könyvében foglalta össze elméletét. A háborús körülmények miatt akkor nem keltett nagyobb feltűnést, de később főleg emiatt vált ismertté tudományos körökben.

1912 és 13-ban, majd 1930-ban Wegener saját 21 fős expedíciót szervezett Grönlandra. Három kutató állomást tervezett felállítani a 71. hosszúsági körön, egyet-egyét a két parton és egyet a gleccser közepén. A rossz időjárás miatt a szárazföldi állomás - az Esmitten - két kutatója elszakadt a többitől. Amint az idő lehetővé tette, Wegener maga vezette a felmentő csapatot. Az időjárás rosszabbra fordulása miatt többen visszafordultak és csak Wegener és a helyi grönlandi Rasmus Vilumsen érte el az állomást. A jégkunyhójukban ünnepelték Wegener 50. születésnapját. Wegenerék visszaindultak a parti bázisra, de sosem érkeztek meg. Tavasszal kezdtek kutatni utánuk. Wegener holttestét május 12.-én találták meg, de Rasmus Vilumsent soha többé nem látták.

Alfred Lothar Wegenert mint német meteorológust, sarkkutatót és földtantudóst ismeri el a tudományos világ.